

ẢNH HƯỞNG CỦA HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA ĐẾN KỸ NĂNG HỘI NHẬP QUỐC TẾ CỦA SINH VIÊN HIỆN NAY

THE INFLUENCE OF EXTRACURRICULAR ACTIVITIES ON
INTERNATIONAL INTEGRATION SKILLS OF STUDENTS TODAY

TRẦN THỊ THỦY TIÊN^(*), TRẦN TRƯỜNG GIA BẢO^(**), NGUYỄN THANH DUY^(*),
NGUYỄN THỊ KIM QUẾ^(*), LÊ VĂN NGHỊ^(***) và NGÔ TRỌNG PHÚC^(***)

THÔNG TIN	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 08-5-2025 Ngày biên tập xong: 26-9-2025 Ngày duyệt đăng: 30-9-2025 Mã số: TCKH53-04-2025 ISSN: 2525 – 2429	Trong bối cảnh giáo dục Việt Nam hội nhập sâu rộng với khu vực và thế giới, các trường đại học ngày càng chú trọng chất lượng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, kỹ năng sống, trong đó hỗ trợ sinh viên chủ động hội nhập quốc tế là một nhiệm vụ chính trị quan trọng, ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển, vị thế của quốc gia trên trường quốc tế. Phát triển kỹ năng hội nhập quốc tế là rất cần thiết và hình thức tổ chức hoạt động ngoại khóa mang lại nhiều ảnh hưởng lớn đối với sinh viên. Bài viết sử dụng phương pháp phân tích nội dung về các vấn đề có liên quan và phương pháp định lượng, điều tra xã hội học để phân tích những ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng hội nhập quốc tế của sinh viên. Kết quả nghiên cứu cung cấp cơ sở khoa học về những ảnh hưởng, từ đó đánh giá và đề xuất giải pháp phù hợp nhằm phát huy những ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến phát triển kỹ năng hội nhập quốc tế cho sinh viên hiện nay.
Từ khóa: hoạt động ngoại khóa; kỹ năng hội nhập quốc tế; sinh viên. Key words: extracurricular activities; international integration skills; students.	ABSTRACT: In the context of Vietnam's education integration with the region and the world, universities are increasingly focusing on the quality of political education, ideology, morality, lifestyle and life skills, which supports students to actively integrate internationally as an important political task, which profoundly affects the development and position of the country in the international arena. Developing international integration skills is essential and the form of organization of extracurricular activities brings great influence on students. The article uses content analysis methods on related issues and quantitative methods,

(*) ThS. Trường Đại học Cần Thơ

(**) ThS. Trường Đại học Cần Thơ, ttgbao@ctu.edu.vn

(***) CN. Trường Đại học Cần Thơ. Nghiên cứu được tài trợ bởi Trường Đại học Cần Thơ, Mã số: T2024-02

sociological surveys to analyze the effects of extracurricular activities on international integration skills of students. Research results provide scientific basis for the effects, thereby evaluating and proposing appropriate solutions to promote the effects of extracurricular activities on the development of international integration skills for students today.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nền giáo dục Việt Nam trước bối cảnh hội nhập sâu rộng và toàn diện với các nước trong khu vực và thế giới đã mở ra những cánh cửa hội nhập tri thức mới. Dựa trên những thế mạnh vốn có, các trường đại học, đội ngũ làm công tác giáo dục trong nhà trường và sinh viên cần tận dụng tốt những cơ hội để có thể tìm ra các giải pháp tối ưu nhất nhằm giải quyết hiệu quả những khó khăn, thách thức còn tồn tại và đặt ra phương hướng phát triển các kỹ năng trong hội nhập quốc tế. Căn cứ Quyết định 1895/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã đề ra những chỉ tiêu cụ thể của chương trình và những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu. Trong đó có chỉ tiêu: “*Hằng năm, phần đầu 100% thanh niên học sinh, sinh viên trong các cơ sở giáo dục được giáo dục hướng nghiệp, trang bị kiến thức, kỹ năng nghề nghiệp, kỹ năng về khởi nghiệp trước khi tốt nghiệp; 100% sinh viên các trường đại học, cao đẳng được trang bị kiến thức về hội nhập quốc tế và chuyển đổi số*” [2, tr.3].

Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Công văn số 4654/BGDĐT-GDCTHSSV về việc hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục chính trị và công tác học sinh, sinh viên, “*Đẩy mạnh việc thành lập các câu lạc bộ theo sở thích, phát huy tài năng, phát hiện năng khiếu; tổ chức các diễn đàn, tọa đàm khuyến khích học sinh, sinh viên tham gia nhằm phát triển năng lực, phẩm chất và kỹ năng sống; phát động phong trào học tiếng Anh cho học sinh, sinh*

viên ở các nhà trường; xây dựng và phát triển môi trường học và sử dụng tiếng Anh ở các cấp học và trình độ đào tạo, từng bước đưa tiếng Anh trở thành ngôn ngữ thứ hai trong trường học” [3, tr.4].

Trong thực hiện nhiệm vụ giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, kỹ năng sống với học sinh, sinh viên của Bộ Giáo dục và Đào tạo đã chú trọng đến phát triển các năng lực, phẩm chất và đặc biệt là các kỹ năng cần thiết qua các hoạt động, phong trào ngoại khóa bên cạnh các giờ học chính khóa giúp trang bị cho học sinh, sinh viên nền tảng hội nhập vững chắc. Hoạt động ngoại khóa cho sinh viên thường là những hoạt động không nằm trong nội dung giáo dục chính khóa của các trường đại học và cũng không đưa vào trong chương trình cho các ngành đào tạo nhưng khi tham gia những hoạt động ngoại khóa trong và ngoài nhà trường sinh viên phải dành nhiều thời gian, đòi hỏi sự yêu thích và mong muốn rèn luyện, nâng cao các kỹ năng của sinh viên qua các hoạt động đó. Đây là môi trường có thể giúp sinh viên giải tỏa những căng thẳng áp lực học tập chính khóa, tiếp thu kiến thức thực tế và là cơ hội tự bồi dưỡng năng khiếu, tài năng, hoàn thiện các kỹ năng cần thiết trong cuộc sống. Những kiến thức và kỹ năng có được từ ngoại khóa có thể giúp sinh viên tự tin làm chủ được những vấn đề đặt ra trong hội nhập quốc tế.

Sử dụng phương pháp phân tích nội dung và phương pháp định lượng tiến hành phát phiếu điều tra xã hội học ngẫu nhiên theo các

nhóm ngành bằng biểu mẫu trực tuyến đến 455 sinh viên trên tổng 33.489 sinh viên chính quy tính đến quý 3/2024 (Sử dụng công thức của Yamane (1967) để xác định cỡ mẫu) đang theo học tại một cơ sở đào tạo đại học và sau đại học trọng điểm của Nhà nước tại Đồng bằng Sông Cửu Long từ ngày 07-11-2024 đến ngày 13-11-2024. Sau đó tiến hành phân loại, phân tích số liệu, tổng hợp, vẽ sơ đồ nhằm so sánh, đối chiếu rồi đưa ra các kết luận khách quan để làm căn cứ thực tiễn. Bài viết đánh giá và đề xuất giải pháp phù hợp nhằm phát huy những ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng hội nhập quốc tế cho sinh viên hiện nay.

2. NỘI DUNG

2.1. Sự cần thiết của các kỹ năng trong hội nhập quốc tế đối với sinh viên

Kỹ năng hội nhập quốc tế là khả năng về kiến thức, kỹ năng, thái độ của một cá nhân có thể thích nghi và hoạt động hiệu quả trong những môi trường có điều kiện hoàn cảnh khác nhau. Trong thời đại sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ và hội nhập toàn cầu hiện nay, việc trang bị kiến thức và kỹ năng hội nhập quốc tế là một trong những yêu cầu quan trọng và là nhu cầu của mỗi sinh viên, các kỹ năng hội nhập quốc tế cần thiết bao gồm:

Kỹ năng sử dụng ngoại ngữ: Là kỹ năng hiểu và sử dụng ngôn ngữ ngoại quốc một cách thành thạo để giao tiếp, đọc, viết và nghe hiểu trong đời sống, học tập, làm việc. Trong các hoạt động từ nhà trường, công tác giảng dạy, tổ chức Đoàn, Hội đã chú trọng tổ chức nhiều hoạt động tạo ra sân chơi nâng cao các kỹ năng ngoại ngữ cho người học nhưng với tình hình phát triển nhanh chóng đòi hỏi hơn nữa việc chú trọng đào tạo thế hệ trẻ phải vững về chuyên môn, khả năng hội nhập quốc tế để đáp ứng yêu cầu của thị trường việc làm trong và ngoài nước. Hội nhập quốc tế cũng đã và đang đặt ra cho thanh niên Việt Nam nhiều thách thức lớn, đòi hỏi thanh niên phải chuẩn bị

những điều kiện cần thiết về ngoại ngữ để giao tiếp quốc tế.

Kỹ năng thích ứng với công nghệ hiện đại:

Là khả năng thích nghi sử dụng và tương tác với các công nghệ mới một cách linh hoạt, nhanh chóng và hiệu quả, điều này bao gồm việc hiểu cách hoạt động và sử dụng các công nghệ như phân tích dữ liệu, trí tuệ nhân tạo, các ứng dụng di động, các thiết bị mang tính công nghệ kỹ thuật hiện đại, ứng dụng và phần mềm công nghệ thông tin để giải quyết vấn đề, tìm kiếm thông tin, giao tiếp và làm việc hiệu quả trong môi trường công nghệ cao với sự phát triển nhanh chóng của công nghệ thông tin và truyền thông. Việc kết hợp công nghệ vào các hoạt động ngoại khóa không chỉ giúp sinh viên nâng cao kỹ năng sử dụng máy tính, kỹ thuật hiện đại mà còn phát triển tư duy sáng tạo, khả năng làm việc độc lập và làm việc nhóm.

Kỹ năng mềm trong môi trường quốc tế

hóa: Là một tập hợp các kỹ năng quan trọng, bao gồm khả năng giao tiếp, làm việc nhóm, tư duy phản biện và nhiều kỹ năng khác. Những kỹ năng này giúp xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp, trở thành những người làm việc hiệu quả và thích nghi với những thay đổi trong cuộc sống. Giao tiếp và làm việc nhóm trong môi trường quốc tế hóa là một kỹ năng vô cùng quan trọng trong thời đại ngày nay. Việc rèn luyện và phát triển kỹ năng này không chỉ giúp chúng ta thành công trong sự nghiệp mà còn góp phần xây dựng một thế giới tốt đẹp hơn.

Kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ trong môi trường quốc tế hóa:

Là sự kết hợp giữa kiến thức, kỹ năng và năng lực chuyên sâu trong một lĩnh vực. Có một nền tảng kiến thức vững chắc và các kỹ năng nghiệp vụ cần thiết tạo nên tự tin khi đối mặt với thử thách mới, dễ dàng hòa nhập với môi trường làm việc quốc tế và tạo ra những giá trị. Có kiến thức chuyên môn nghiệp vụ sẽ là phương tiện để hội nhập, đây là quá trình ảnh hưởng qua lại lẫn nhau, nếu ta không có một

lĩnh vực chuyên môn để trao đổi, chia sẻ lẫn nhau sẽ không tạo nên giá trị hội nhập.

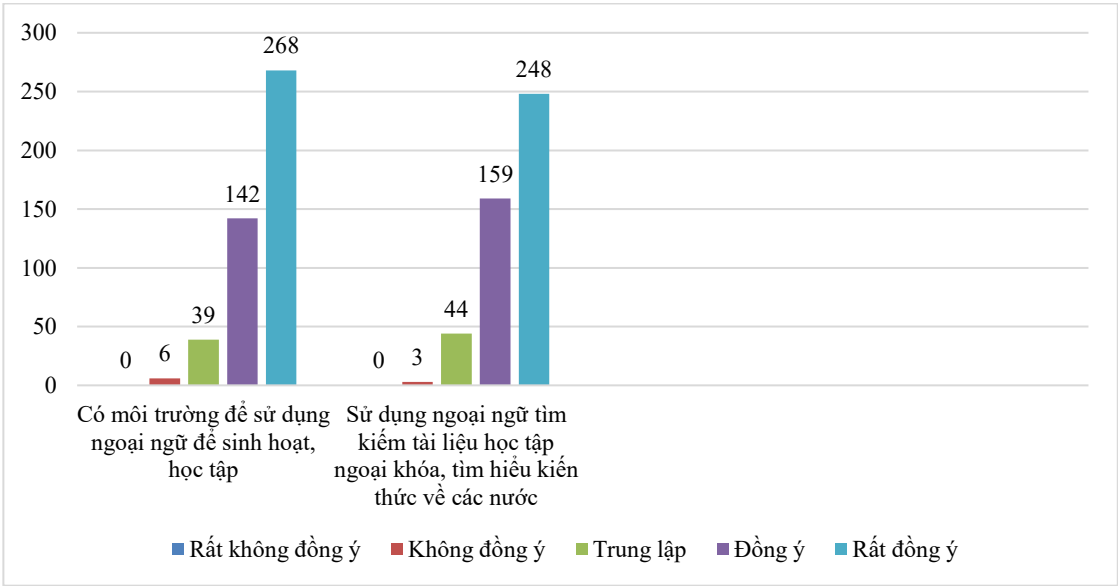
Kỹ năng tư duy toàn cầu: Là khả năng hiểu và đánh giá các vấn đề và tác động của chúng trên phạm vi toàn cầu. Đòi hỏi khả năng nhìn xa hơn các giới hạn địa lý, văn hóa và chính trị để nhận thức và hiểu các vấn đề toàn cầu. Tư duy toàn cầu bao gồm khả năng nhìn nhận các vấn đề từ nhiều góc độ, tư duy phản biện phân tích thông tin, đánh giá đưa ra các kết luận khách quan, tìm kiếm giải pháp hài hòa và bền vững. Việc hình thành tư duy sẽ quyết định đến hành động của mỗi cá nhân nên những suy nghĩ mang tính cộng đồng, trách nhiệm, cởi mở, sáng tạo, tôn trọng sự khác biệt của các nền văn hóa trên thế giới sẽ dễ dàng thích nghi với lối sống, văn hóa riêng của mỗi quốc gia.

Kỹ năng am hiểu văn hóa - lịch sử các dân tộc: Nếu không am hiểu văn hóa - lịch sử của dân tộc và các dân tộc, quốc gia, vùng lãnh thổ

trên thế giới thì việc hội nhập quốc tế sẽ gặp trở ngại. Văn hóa không chỉ giúp chúng ta hiểu rõ quá khứ mà còn giúp nhận thức đúng đắn về quy luật phát triển của nhân loại. Lịch sử không chỉ là những sự kiện hay con số khô khan, mà còn là yếu tố tạo nên văn hóa mỗi dân tộc, bản sắc văn hóa, đời sống tinh thần của mỗi cộng đồng. Từ đó, có thể trân trọng và gìn giữ những di sản văn hóa quý báu, những truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Lịch sử các quốc gia, văn hóa khác nhau cũng giúp mở mang tầm mắt, học hỏi những kinh nghiệm của nhân loại, từ đó tìm ra những giải pháp phù hợp để giải quyết những vấn đề mà đất nước đang đối mặt.

2.2. Những ảnh hưởng của các hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng hội nhập quốc tế của sinh viên hiện nay

Thứ nhất, ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng sử dụng ngoại ngữ

Hình 1. Quan điểm của sinh viên về ảnh hưởng tích cực của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng sử dụng ngoại ngữ
Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát, 11-2024

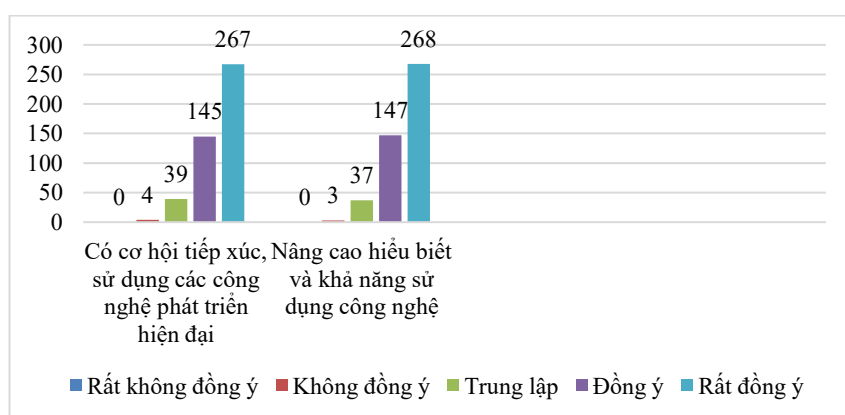
Khảo sát các ý kiến có liên quan đến kỹ năng sử dụng ngoại ngữ có phần lớn sinh viên đồng ý và rất đồng ý: “Có môi trường để sử dụng ngoại ngữ để sinh hoạt, học tập” (410 sinh viên); Sử dụng ngoại ngữ tìm kiếm tài liệu

học tập ngoại khóa, tìm hiểu kiến thức về các nước” (407 sinh viên). Có thể thấy các hoạt động ngoại khóa hiện nay đã tạo ra môi trường hiệu quả để sinh viên có cơ hội rèn luyện kỹ năng sử dụng ngoại ngữ.

Hoạt động ngoại khóa đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao trình độ ngoại ngữ, đặc biệt là tiếng Anh cho sinh viên. Tham gia các chương trình trao đổi sinh viên, khóa học quốc tế, hoặc giao lưu với người nước ngoài giúp sinh viên rèn luyện phản xạ giao tiếp, tiếp nhận từ ngữ và làm quen với các ngôn ngữ khác nhau. Những trải nghiệm này không chỉ tạo cơ hội ứng dụng ngôn ngữ vào thực tế và giao lưu văn hóa, mà còn giúp sinh viên vượt qua nỗi sợ khi sử dụng ngoại ngữ. Tổ chức Đoàn - Hội xác định nâng cao năng lực ngoại ngữ rất quan trọng trong công tác quốc

tế thanh niên và hỗ trợ hội nhập quốc tế. Các hoạt động được triển khai như tuyên truyền, giáo dục về hội nhập, nắm bắt tình hình quốc tế, phát động phong trào học ngoại ngữ trong cán bộ Đoàn - Hội, thành lập câu lạc bộ ngoại ngữ, tổ chức các cuộc thi ngoại ngữ và khuyến khích thanh niên tham gia các hoạt động quốc tế. Những nỗ lực này lan tỏa tinh thần học tập và rèn luyện ngoại ngữ, trang bị kỹ năng cần thiết để thanh niên tự tin hội nhập quốc tế.

Thứ hai, ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng thích ứng với công nghệ hiện đại

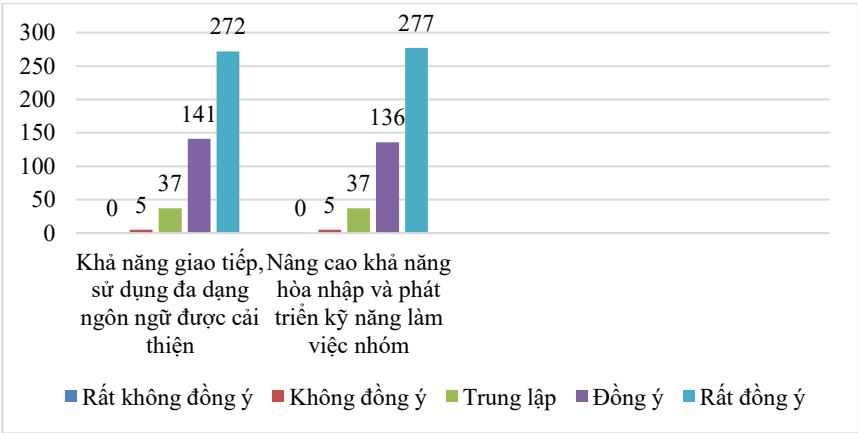
Hình đồ 2. Quan điểm của sinh viên về ảnh hưởng tích cực của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng thích ứng với công nghệ hiện đại

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát, 11-2024

Khảo sát các ý kiến có liên quan đến kỹ năng thích ứng với công nghệ hiện đại có phần lớn sinh viên đồng ý và rất đồng ý: “*Có cơ hội tiếp xúc, sử dụng các công nghệ phát triển hiện đại*” (412 sinh viên); “*Nâng cao hiểu biết và khả năng sử dụng công nghệ*” (415 sinh viên). Hoạt động ngoại khóa tạo ra những cơ hội tiếp xúc với các công nghệ hiện đại từ đó nâng cao nhận thức khả năng sử dụng công nghệ, đáp ứng xu hướng chuyển đổi số trong thanh niên. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh chú trọng đề ra những chỉ đạo tổ chức các hoạt động nhằm nâng cao hiểu biết cho đoàn viên thanh niên ứng dụng chuyển đổi số, dần dần áp dụng vào trong công tác Đoàn và phong trào thanh niên. Đặc biệt trong 2023, chủ đề công tác được Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh

xác định là “Năm chuyển đổi số các hoạt động của Đoàn” và “Tuổi trẻ tiên phong chuyển đổi số” là chủ đề của Tháng Thanh niên năm 2023, đề án “Chuyển đổi số các hoạt động của Hội Sinh viên Việt Nam giai đoạn 2024-2028”, Tổ chức học tập, quán triệt Nghị quyết số 57-NQ/TW và kế hoạch thực hiện Nghị quyết của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong cán bộ đoàn, đoàn viên năm 2025 trên ứng dụng Thanh niên Việt Nam... những công nghệ hiện đại phát triển hiện nay như: Trí tuệ nhân tạo AI, Chat GPT... hay một số tiện ích công nghệ dùng để học tập, giải trí, công việc, hỗ trợ sinh viên tìm hiểu những công cụ này và lạm dụng dẫn đến giảm khả năng tư duy, kỹ năng và gây ảnh hưởng đến sức khỏe thể chất và tinh thần.

Thứ ba, ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng mềm trong môi trường quốc tế hóa của sinh viên

Hình 3. Quan điểm của sinh viên về ảnh hưởng tích cực của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng mềm trong môi trường quốc tế hóa

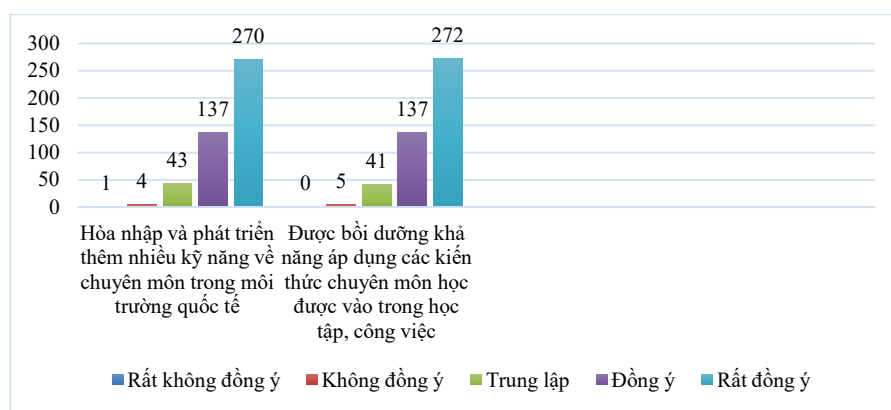
Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát, 11-2024

Khảo sát các ý kiến có liên quan đến kỹ năng mềm trong môi trường quốc tế hóa có đa số sinh viên đồng ý và rất đồng ý: “*Khả năng giao tiếp, sử dụng đa dạng ngôn ngữ được cải thiện*” (413 sinh viên); “*Nâng cao khả năng hòa nhập và phát triển kỹ năng làm việc nhóm*” (413 sinh viên). Trong quá trình tham gia hoạt động ngoại khóa với bất kỳ hình thức nào thì cũng đòi hỏi sinh viên phải vận dụng những kỹ năng mềm vào hoạt động. Nhận thấy sự thiếu hụt kỹ năng mềm trong sinh viên là một trong các điểm yếu, một trong những nguyên nhân là sinh viên thiếu môi trường để cọ xát nên có sự e ngại, tự ti và chưa thật sự tự tin thể hiện bản thân. Từ thực tế này, nhà trường và các tổ chức đoàn thể đã không ngừng xây dựng nên chương trình đào tạo những học phần, môn học có sự kết hợp với hoạt động ngoại khóa, thực tế, thực tập, các hoạt động, khóa học, lớp tập huấn bồi dưỡng những kỹ năng mềm cho sinh viên. Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên là nơi rèn luyện, nâng cao các kỹ năng cho sinh viên, với những hoạt động như: thành lập các câu lạc bộ, đội nhóm để sinh viên có thể sinh hoạt với nhau về nhiều lĩnh vực truyền thông, lý luận, văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao, học thuật, khoa học,

tình nguyện với nhiều chủ đề khác nhau qua đó đoàn viên thanh niên rèn luyện sự bản lĩnh, vững vàng các kỹ năng. Một số hoạt động ngoại khóa hiện nay đang diễn ra mang tính hình thức, thiếu tính thực tiễn, dẫn đến việc không giải quyết được những vấn đề nóng bỏng mà thanh niên đang đối mặt. Thay vì tập trung vào việc trang bị cho sinh viên những kỹ năng cần thiết, một số hoạt động chỉ dừng lại ở những hoạt động mang tính đối phó, không tạo ra được sự thay đổi tích cực.

Thứ tư, ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ trong môi trường quốc tế hóa của sinh viên

Khảo sát các ý kiến có liên quan đến kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ trong môi trường quốc tế hóa có nhiều sinh viên đồng ý và rất đồng ý: “*Hòa nhập và phát triển thêm nhiều kỹ năng về chuyên môn trong môi trường quốc tế*” (407 sinh viên); “*Được bồi dưỡng khả năng áp dụng các kiến thức chuyên môn học được vào trong học tập, công việc*” (409 sinh viên). Các hoạt động đã tạo nên môi trường cho sinh viên có thể trau dồi chuyên môn, vận dụng những chuyên môn nghiệp vụ đã học được vào hoạt động ngoại khóa.

Biểu đồ 4. Quan điểm của sinh viên về ảnh hưởng tích cực của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ trong môi trường quốc tế hóa

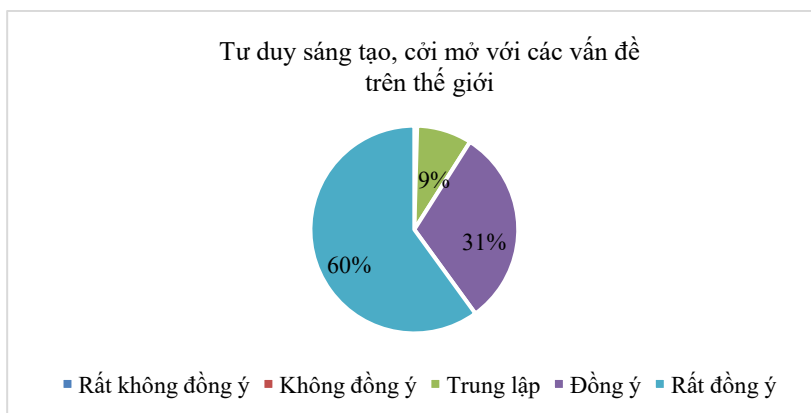
Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát, 11-2024

Mỗi sinh viên cần có một trình độ kiến thức về chuyên môn nhất định để đáp ứng yêu cầu của hội nhập quốc tế. Để đạt được những kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ phụ thuộc rất nhiều vào quá trình học tập và rèn luyện của sinh viên khi còn ngồi trên ghế nhà trường và các hoạt động khác, tạo nên môi trường để sinh viên học hỏi thêm những kiến thức chuyên môn và có thể thực hành trực tiếp những kiến thức chuyên môn đã được học với nhiều lĩnh vực khác nhau, còn được trang bị thêm những nghiệp vụ hữu ích. Bên cạnh có được những kiến thức từ thực tế, sinh viên sẽ được hình thành các kỹ năng rất quan trọng như giúp tăng kỹ năng giao tiếp với thầy cô, bạn bè; làm việc nhóm để hoàn thành nhiệm vụ học tập; kỹ năng thuyết trình vì sự tự tin đã được rèn luyện qua

quá trình tham gia các hoạt động ngoại khóa; kỹ năng tư duy giải quyết các vấn đề trong học tập; quản lý sắp xếp thời gian... giúp ích cho học tập trên lớp qua việc tham gia các hoạt động ngoại khóa.

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực, việc quá đam mê với các hoạt động ngoại khóa cũng tiềm ẩn nhiều rủi ro. Việc dành quá nhiều thời gian cho hoạt động ngoại khóa chính là sự sắp xếp thời gian biểu chưa hợp lý và chưa mang tính khoa học và ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên. Các cấp tổ chức hoạt động ngoại khóa chưa định hướng cho sinh viên về mức độ tỷ lệ tham gia bao nhiêu hoạt động ngoại khóa là phù hợp.

Thứ năm, ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng tư duy toàn cầu của sinh viên

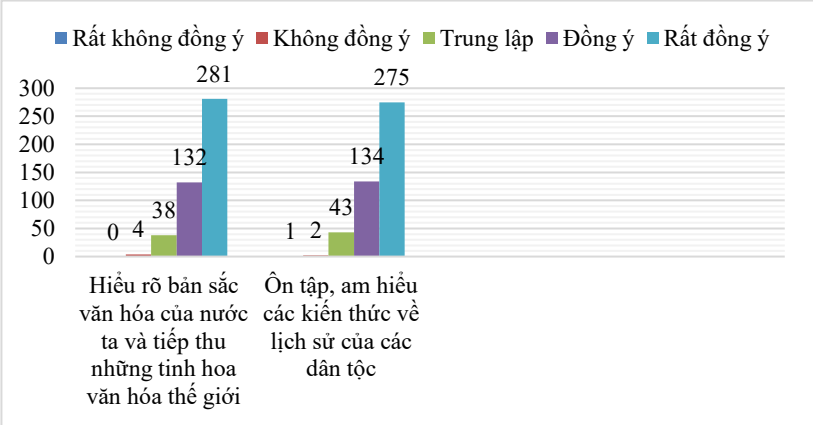
Biểu đồ 5. Quan điểm của sinh viên về ảnh hưởng tích cực của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng tư duy toàn cầu

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát, 11-2024

Khảo sát các ý kiến có liên quan đến kỹ năng tư duy toàn cầu có phần lớn sinh viên đồng ý và rất đồng ý: “*Tư duy sáng tạo, cởi mở với các vấn đề trên thế giới*” (414 sinh viên). Kết quả cho thấy những hoạt động ngoại khóa tại trường đã góp phần rất lớn trong việc hình thành tư duy toàn cầu tạo nên cho sinh viên những tư duy đổi mới, sáng tạo, thoáng mở với những vấn đề mang tính thời đại, toàn cầu hiện nay. Khi được đặt vào những tình huống thực tế, sinh viên phải tự mình tìm tòi, khám phá và đưa ra những giải pháp mới, độc đáo. Các sinh

viên khi tham gia tích cực các hoạt động ngoại khóa là những sinh viên năng động, nhiệt huyết và sẽ là những sinh viên có lối tư duy logic, nhạy bén, có khả năng bao quát về một vấn đề, khi tham gia các hoạt động cùng nhau tìm ra một biện pháp, cách làm, phương hướng nào đó thì lối suy nghĩ, tư duy của các sinh viên sẽ có ảnh hưởng lẫn nhau và sẽ hình thành nên lối tư duy riêng biệt của mỗi sinh viên.

Thứ sáu, ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng am hiểu văn hóa – lịch sử các dân tộc của sinh viên

Biểu đồ 6. Quan điểm của sinh viên về ảnh hưởng tích cực của hoạt động ngoại khóa đến kỹ năng am hiểu văn hóa - lịch sử các dân tộc

Nguồn: Nhóm tác giả khảo sát, 11-2024

Khảo sát các ý kiến có liên quan đến kỹ năng am hiểu văn hóa – lịch sử dân tộc có nhiều sinh viên đồng ý và rất đồng ý: “*Hiểu rõ bản sắc văn hóa của nước ta và tiếp thu những tinh hoa văn hóa thế giới*” (413 sinh viên); “*Ôn tập, am hiểu các kiến thức về lịch sử của các dân tộc*” (409 sinh viên). Các hoạt động hiện nay đã tạo nên môi trường cho sinh viên tìm hiểu, ôn tập các giá trị văn hóa và lịch sử của dân tộc ta và các dân tộc trên thế giới.

Theo hướng dẫn chi tiết chuyên đề “Hội nhập quốc tế” được ban hành kèm theo Hướng dẫn số 42-HD/BTGTW của Ban Tuyên giáo Trung ương đã xác định “*Toàn cầu hoá, hội nhập quốc tế vừa là thời cơ, đồng thời cũng là những thách thức to lớn, nhiều khi hoàn toàn*

mới mẻ, đối với vấn đề giữ gìn, bảo vệ, phát huy và phát triển các giá trị văn hóa truyền thống của mỗi quốc gia dân tộc” [1, tr.7]. Trong bài viết “Vươn mình trong hội nhập quốc tế” của Tổng Bí thư Tô Lâm đã nêu rõ: “*Hội nhập nhưng vẫn giữ bản sắc dân tộc, hội nhập, hòa nhập chứ không hòa tan*” [4].

Tham gia các hoạt động ngoại khóa như tìm hiểu về văn hóa, lịch sử dân tộc và thế giới giúp sinh viên mở rộng kiến thức, bồi đắp lòng yêu nước và ý thức gìn giữ bản sắc văn hóa. Qua các buổi thực tế, cuộc thi kiến thức, sinh viên không chỉ tiếp thu nhanh chóng các giá trị lịch sử hào hùng, mà còn học cách tôn vinh và phát huy tinh hoa văn hóa dân tộc. Điều này đặc biệt quan trọng trong bối cảnh hội nhập

quốc tế, giúp sinh viên tự tin hòa nhập mà vẫn giữ vững bản sắc riêng, không bị “hòa tan” vào các nền văn hóa khác. Các tổ chức Đoàn - Hội xây dựng nên những chiến lược phát triển thanh niên, chú trọng công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho thanh niên trong đó các giá trị lịch sử được đặc biệt quan tâm, việc giáo dục lòng yêu nước, tự hào dân tộc và ý thức về văn hóa có vai trò đặc biệt quan trọng đối với thanh niên. Khép lại quá khứ nhưng không được lãng quên lịch sử, chủ động lựa chọn tiếp thu và phát huy những giá trị tích cực, nhận biết và ngăn chặn, đẩy lùi những giá trị tiêu cực của nền văn hóa bên ngoài. Nhằm làm thế nào để lịch sử dân tộc, nền văn hóa dân tộc không bị lãng quên và mai một đó chính là trách nhiệm và trách nhiệm của mọi công dân.

2.3. Giải pháp nâng cao kỹ năng hội nhập quốc tế của sinh viên hiện nay dưới sự ảnh hưởng của hoạt động ngoại khóa

Một là, tăng cường sự lãnh đạo và đổi mới của các chủ thể tổ chức hoạt động ngoại khóa trong nhà trường. Để nâng cao chất lượng hoạt động ngoại khóa đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế, cần tăng cường vai trò lãnh đạo và đổi mới từ các chủ thể tổ chức, đặc biệt là nhà trường và các tổ chức Đoàn - Hội, đồng thời đề cao vai trò, trách nhiệm của sinh viên ở hiện tại và trong tương lai việc tham gia và tổ chức các hoạt động ngoại khóa. Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường cần ban hành các chỉ đạo cụ thể, xây dựng khung pháp lý, cơ chế quản lý phù hợp, đầu tư nguồn lực, mở rộng hợp tác liên ngành và quốc tế, đổi mới nội dung, hình thức tổ chức và hệ thống đánh giá hiệu quả hoạt động ngoại khóa. Việc này không chỉ góp phần rèn luyện kỹ năng hội nhập cho sinh viên mà còn nâng cao uy tín, chất lượng đào tạo của nhà trường. Bên cạnh đó, các tổ chức Đoàn - Hội đóng vai trò nòng cốt trong việc tạo dựng môi trường học tập, rèn luyện kỹ năng, giúp sinh viên phát huy tinh thần tự giác, chủ động tham gia và đóng góp vào quá trình tổ chức hoạt động ngoại khóa. Cần có các

giải pháp thiết thực như tạo điều kiện cho sinh viên đề xuất ý tưởng, tham gia xây dựng kế hoạch, phân công nhiệm vụ minh bạch, đồng thời khuyến khích và ghi nhận đóng góp của cá nhân. Bên cạnh đó, nhà trường cần có chiến lược dài hạn trong việc xây dựng và phát triển đội ngũ giảng viên chất lượng cao, năng động, sáng tạo, có khả năng tích hợp hoạt động ngoại khóa vào quá trình giảng dạy, qua đó tạo nên một môi trường giáo dục toàn diện, hiện đại, góp phần phát triển toàn diện năng lực và kỹ năng hội nhập quốc tế cho sinh viên.

Hai là, nâng cao nhận thức của sinh viên về những ảnh hưởng tích cực của hoạt động ngoại khóa đến phát triển kỹ năng hội nhập quốc tế. Hoạt động ngoại khóa là một yếu tố quan trọng trong giáo dục toàn diện, diễn ra ngoài chương trình chính khóa với tính chất tự nguyện và đa dạng như giáo dục, văn hóa, nghệ thuật, thể thao, tình nguyện. Đây là môi trường hỗ trợ sinh viên phát triển toàn diện về nhân cách, thể chất, trí tuệ, đồng thời rèn luyện kỹ năng mềm, tư duy toàn cầu, khả năng sử dụng ngoại ngữ, ứng dụng công nghệ và hiểu biết văn hóa - lịch sử các dân tộc, qua đó nâng cao năng lực hội nhập quốc tế. Tuy nhiên, nhiều sinh viên hiện nay chưa nhận thức đúng tầm quan trọng của hoạt động ngoại khóa, dẫn đến sự thờ ơ và thiếu chủ động trong tham gia. Trong bối cảnh hội nhập sâu rộng, việc nâng cao nhận thức về vai trò của hoạt động ngoại khóa là yêu cầu cấp thiết, đòi hỏi sự phối hợp giữa nhà trường, giảng viên, tổ chức Đoàn - Hội và sinh viên. Nhà trường cần định hướng chiến lược và tổ chức các hoạt động thiết thực gắn với thực tiễn, giảng viên nên lồng ghép yếu tố ngoại khóa vào giảng dạy, trong khi Đoàn - Hội đóng vai trò khơi dậy tinh thần tự giác và sáng tạo. Quan trọng nhất là sinh viên cần nâng cao nhận thức, chủ động tham gia và lan tỏa giá trị tích cực của hoạt động ngoại khóa. Khi sinh viên nhận rõ lợi ích thực tiễn từ các hoạt động này, đặc biệt trong việc hình thành kỹ năng hội nhập, họ

sẽ tích cực tham gia hơn, từ đó góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và uy tín của nhà trường trong môi trường giáo dục quốc tế.

Ba là, các cấp tổ chức cần có quy định, hướng dẫn sinh viên cân đối, quản lý thời gian giữa hoạt động ngoại khóa và các hoạt động khác. Việc cân đối thời gian giữa hoạt động ngoại khóa và học tập chính khóa là thách thức lớn đối với nhiều sinh viên, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả rèn luyện kỹ năng hội nhập quốc tế. Để hỗ trợ sinh viên quản lý thời gian hiệu quả, nhà trường và các tổ chức đoàn thể cần ban hành các quy định và hướng dẫn cụ thể về thời lượng tham gia hoạt động ngoại khóa, khuyến khích sinh viên tham gia với mức độ phù hợp, tránh quá tải. Các hoạt động nên được sắp xếp khung giờ hợp lý, tránh trùng với thời gian học tập. Giảng viên có thể hỗ trợ bằng cách đánh giá hiệu quả giờ tự học và lồng ghép nội dung về quản lý thời gian vào quá trình giảng dạy. Các hoạt động ngoại khóa cũng nên tích hợp nội dung đào tạo kỹ năng quản lý thời gian, xác định ưu tiên, tự đánh giá và điều chỉnh kế hoạch cá nhân. Việc xây dựng cộng đồng hỗ trợ, tạo nhóm chia sẻ và khuyến khích làm việc nhóm sẽ giúp sinh viên cùng nhau vượt qua khó khăn. Cuối cùng, nhà trường cần thường xuyên đánh giá hiệu quả tổ chức, thu thập phản hồi từ sinh viên và giảng viên để điều chỉnh chương trình cho phù hợp. Tuy nhiên, quan trọng nhất vẫn là sự tự giác và ý thức chủ động của sinh viên trong việc quản lý thời gian nhằm đạt được sự cân bằng giữa học tập, ngoại khóa và phát triển kỹ năng hội nhập quốc tế.

Bốn là, chú trọng nội dung phù hợp, đa dạng hình thức, phối hợp tổ chức các hoạt động ngoại khóa nhằm đáp ứng nhu cầu hội nhập hiện nay của sinh viên. Để thúc đẩy sinh viên tích cực tham gia hoạt động ngoại khóa trong bối cảnh hội nhập quốc tế, cần đa dạng hóa cả nội dung lẫn hình thức tổ chức nhằm phù hợp với nhu cầu, sở thích và năng lực của người học. Bên cạnh các hoạt động truyền thống, cần triển

khai các chương trình sáng tạo, thiết thực. Nội dung hoạt động như: Kỹ năng ngoại ngữ (thi tiếng Anh, kể chuyện, giao lưu văn hóa, học bổng trao đổi); kỹ năng công nghệ (thi lập trình, ứng dụng mạng xã hội, chuyển đổi số); kỹ năng mềm (giao tiếp, hợp tác, tập huấn); kỹ năng chuyên môn (seminar, hội thảo, cuộc thi chuyên ngành); tư duy toàn cầu (thảo luận, sáng tạo, tư duy mở); và hiểu biết văn hóa - lịch sử (giao lưu, lồng ghép giảng dạy, cuộc thi tìm hiểu văn hóa). Về hình thức tổ chức, cần đổi mới theo hướng linh hoạt và hiện đại như tích hợp vào giảng dạy, sinh hoạt chuyên đề, câu lạc bộ kỹ năng, trao đổi sinh viên, học bổng các cấp và ứng dụng công nghệ để tăng sức hấp dẫn. Sự phối hợp giữa nhà trường, giảng viên, đoàn thể và sinh viên là điều kiện tiên quyết: Nhà trường đảm bảo nguồn lực; giảng viên hướng dẫn chuyên môn; đoàn thể tổ chức và huy động lực lượng; sinh viên giữ vai trò chủ động tham gia.

Năm là, nâng cao kinh phí và tăng cường cơ sở vật chất để tạo điều kiện thuận lợi cho sinh viên tham gia hoạt động ngoại khóa. Để nâng cao hiệu quả hoạt động ngoại khóa, việc đầu tư cơ sở vật chất và tăng cường nguồn kinh phí là yêu cầu cấp thiết. Nhà trường cần chủ động xây dựng kế hoạch sửa chữa, nâng cấp các công trình xuống cấp, đầu tư bổ sung các hạng mục còn thiếu và mở rộng không gian tổ chức hoạt động nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của sinh viên. Cơ sở vật chất tốt sẽ góp phần gia tăng số lượng sinh viên tham gia hoạt động ngoại khóa, thúc đẩy sự phát triển toàn diện. Các hoạt động hội nhập quốc tế như học bổng ngắn hạn, trao đổi tín chỉ, giao lưu văn hóa hiện vẫn còn hạn chế do thiếu nguồn lực. Việc đảm bảo nguồn kinh phí ổn định, quy mô và định hướng phát triển hiện đại là nền tảng quan trọng để xây dựng môi trường giáo dục năng động, chuẩn hóa, đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế trong giai đoạn mới.

Sáu là, tăng cường công tác bồi dưỡng các kỹ năng, cập nhật xu thế cho chủ thể tổ chức

hoạt động ngoại khóa. Chú trọng phát triển và bồi dưỡng kỹ năng cho đội ngũ tổ chức hoạt động ngoại khóa là yếu tố then chốt nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Khi được trang bị kiến thức chuyên môn và kỹ năng cập nhật, đội ngũ này sẽ có khả năng thiết kế các chương trình sáng tạo, phù hợp với xu hướng toàn cầu và nhu cầu thực tiễn của sinh viên. Điều này không chỉ tạo môi trường hoạt động năng động, chuyên nghiệp, thu hút nhân lực chất lượng mà còn góp phần hình thành các hoạt động có giá trị thực tiễn cao trong việc phát triển kỹ năng hội nhập quốc tế cho sinh viên. Để hoạt động ngoại khóa đạt hiệu quả trong thời đại số, cần đổi mới tư duy, có tầm nhìn toàn cầu và khả năng cập nhật thông tin để tạo ra các chương trình thiết thực. Điều này giúp sinh viên mở rộng kiến thức và kỹ năng cần thiết để trở thành công dân toàn cầu. Việc thấu hiểu tâm lý và lắng nghe phản hồi của sinh viên là rất quan trọng để xây dựng các hoạt động hấp dẫn, từ đó nâng cao chất lượng giáo dục và đáp ứng nhu cầu hội nhập quốc tế.

3. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh hội nhập sâu rộng, giáo dục đại học Việt Nam đang đối diện với cả cơ hội và thách thức. Các trường đại học cần tận dụng tối đa những lợi thế sẵn có để nâng cao chất lượng đào tạo, đồng thời chủ động tìm kiếm các giải pháp để vượt qua những khó

khăn. Hoạt động ngoại khóa, với vai trò là một kênh quan trọng, có thể giúp sinh viên trang bị đầy đủ hành trang để hội nhập quốc tế một cách chủ động và hiệu quả. Qua các hoạt động ngoại khóa, sinh viên không chỉ được trang bị những kiến thức và kỹ năng cần thiết mà còn có cơ hội rèn luyện các phẩm chất cá nhân, giúp họ tự tin hòa nhập vào môi trường làm việc quốc tế. Việc nghiên cứu tác động của hoạt động ngoại khóa đối với việc phát triển kỹ năng hội nhập quốc tế cho sinh viên là việc tất yếu để đưa ra những giải pháp phù hợp, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng yêu cầu của xã hội. Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực, hoạt động ngoại khóa cũng tồn tại một số hạn chế nhất định. Để khắc phục những hạn chế này, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, các tổ chức đoàn thể và sinh viên. Việc thiết kế các hoạt động ngoại khóa một cách khoa học, phù hợp với nhu cầu và năng lực của sinh viên sẽ giúp giảm thiểu những tác động tiêu cực và phát huy tối đa hiệu quả của các hoạt động này. Sự chủ động tìm kiếm và tham gia các hoạt động ngoại khóa của sinh viên đã tạo ra một động lực lớn cho các đơn vị tổ chức, đồng thời cũng là một cơ sở để các đơn vị này tiếp tục đầu tư và phát triển các hoạt động ngoại khóa, nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của sinh viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ban Tuyên giáo Trung ương (2017), Hướng dẫn chi tiết chuyên đề “Hội nhập quốc tế” ban hành kèm theo Hướng dẫn số 42-HD/BTGTW, Hà Nội.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), Kế hoạch triển khai *Quyết định 1895/QĐ-TTg phê duyệt của Thủ tướng Chính phủ về Chương trình Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021-2030*, Hà Nội.
- [3] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2024), Công văn về việc *Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục chính trị và công tác học sinh, sinh viên năm học 2024-2025*, Số 4654 /BGDĐT-GDCTHSSV, Hà Nội.
- [4] Tô Lâm (2025), *Vươn mình trong hội nhập quốc tế*, Báo Điện tử Chính phủ.